

VARÅGOD!

Information för företagare, kunder och företagsrådgivare inom social- och hälsovården.

För guidens användare

Denna guide innehåller grundläggande information om privata social- och hälsovårdstjänster för:

- företagare inom hälsovårdsbranschen
- kunder
- företagsrådgivare
- kommunala experter

I guiden har man samlat de vanligaste kraven på aktörer inom branschen samt grundläggande information om företagsamhet inom social- och hälsovårdsområdet. Informationen har samlats från myndigheternas källor samt regionalt från kommunala internetsidor i november 2014 (källförteckning i kapitel 6). Informationen uppdateras i mån av möjlighet.

PDF-versionen av guiden innehåller webblänkar i texten till behöriga sidor. Dessutom har en länkförteckning samlats i slutet på guiden som hänvisar till centrala anmälnings- och ansökningsformulär, elektroniska överförings- och informationstjänster samt lagstiftning.

Den aktuella lagstiftningen hittar du på adressen www.finlex.fi och lokala anvisningar på Posintra Oy:s nätsida, som erbjuder rådgivningstjänster för områdets företag, www.posintra.fi.

1 SPECIALEGENSKAPER FÖR FÖRETAGSAMHET INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDEN

1.1 ANMÄLNINGSSKYLDIGHET OCH TILLSTÅNDSKRAV	5
Tillståndsförpliktad verksamhet	6
Skriftliga meddelanden	8
1.2 TILLSTÅNDS- OCH REGISTRERINGSavgifter	9
1.3 PLAN FÖR EGENKONTROLL	10
1.4 YRKESKVALIFIKATIONER	10
1.5 KONTROLL AV VERKSAMHET OCH KVALITET	11
Verksamhetsberättelse	11
Annan kontroll utförd av myndigheterna	12
1.6 MOMSFRIHET	12
Momsfrihet vid privata socialtjänster	12
Momsfriheten för privata hälsovårdstjänster	13
Bra att veta	13
1.7 HUSHÅLLSAVDRAG	14

2 BLI KOMMUNENS TJÄNSTELEVERANTÖR

2.1 OFFENTLIGA ANSKAFFNINGAR	16
Anbudsförfarande	16
Publiceringskanaler för anbudsförfrågan	17
Upphandlingsanvisningar	19
2.2 SERVICESEDEL	20
Bli servicesedelproducent i kommunen	20
Bli servicesedekund	21
Servicesedelns avgifter	22
2.3 SERVICESEDELN I OMRÅDETS KOMMUNER	23
Bra att veta	24

3 RÅDGIVNINGSTJÄNSTER OCH ELEKTRONISK KUNDTJÄNST

3.1 ALLMÄNNA RÅDGIVNINGSTJÄNSTER FÖR FÖRETAG	25
Posintra Oy	25
Nylands arbets- och näringsbyrå	26

3.2 ANDRA TJÄNSTER FÖR FÖRETAGARE	26
Företagarutbildning	26
Startpeng	26
Sökande av företagskumpan eller fortsättare	27
Företags- och organisationsdatasystemet	27
FöretagsFinland och Mitt FöretagsFinland	27
3.3 SPECIALIST- OCH E-TJÄNSTER I KOMMUNERNA	27

4 REGISTER OCH E-TJÄNSTER

4.1 REGISTER	29
Valveri-registret	29
Terhikki-registret	29
Kommunernas register och specialisttjänster	29
4.2 ELEKTRONISKA TJÄNSTER	30
JulkiTerhikki-informationstjänsten	30
E-tjänsten för erbjudare av privata social- och hälsotjänster	30

5 BLANKETTER OCH ANSÖKNINGSANVISNINGAR

5.1 TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR	31
Privat socialvård	31
Privat hälsovård	31
Tillstånds- och anmälningsavgifter	32
Startpeng	32
5.2 PLAN FÖR EGENKONTROLL	32
Blankettbottnar och mallar	32
Anvisningar	32
5.3 OFFENTLIGA UPPHANDLINGAR	32
5.4 SERVICESEDEL	32
5.5 REGISTER OCH E-TJÄNSTER	32

6 LAGSTIFTNING OCH ANDRA FÖRORDNINGAR

6.1 LAGAR	33
6.2 FÖRORDNINGAR	34
6.3 ANDRA ANVISNINGAR OCH FÖRORDNINGAR	34

1 SPECIALEGENSKAPER FÖR FÖRETAGSAMHET INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDEN

Vanligen är tjänsteproducenten för välmåendetjänster ett företag, en förening eller en stiftelse som erbjuder kommuner, andra företag eller privata kunder

- privata socialtjänster eller privata stödtjänster för socialvården
- privata hälsovårdstjänster
- andra tjänster inom välmåendebranschen

De vanligaste, privata socialtjänsterna är

- serviceboende och hemtjänster
- institutions- och familjevård för barn och unga
- barndagvård

Även stödtjänster som produceras till hemmen (till exempel städning och hemtjänst) är privata socialtjänster.

De vanligaste privata hälsovårdstjänsterna är

- läkar- och tandläkartjänster
- sjuktransporttjänster
- hemsjukvård, terapitjänster och rehabilitering
- fysioterapeutisk verksamhet och massage av en utbildad massör
- företagshälsovård
- laboratorieverksamhet, radiologisk verksamhet, undersökningar och åtgärder som görs för att definiera hälsotillstånd eller sjukdom

Därtill finns ett brett spektrum av företag som erbjuder andra välmåendetjänster allt från konditionssalar till skönhets- och frisörsalonger.

Privata social- och hälsotjänster kan komplementera kommunala tjänster eller vara alternativ till dem.

1.1 ANMÄLNINGSSKYLDIGHET OCH TILLSTÅNDSKRAV

Privata tjänsteproducenter inom social- och hälsovårdsbranschen bör göra en skriftlig anmälan eller söka tillstånd innan verksamheten påbörjas. Därtill ställs speciella professionella och kvalitativa krav för privata social- och hälsovårdstjänster. Verksamheten inom branschen regleras av flera lagar och förordningar samt övervakas på flera sätt.

De viktigaste tillstånds- och övervakningsmyndigheterna inom social- och hälsovårdsbranschen är social- och hälsobranschens tillstånds- och övervakningsbyrå Valvira, regionförvaltningsverket (AVI) och kommunen där tjänsterna produceras.

- Valvira har det nationella koordineringsansvaret i övervakningen av social- och hälsovården. På Valvira's internetsida www.valvira.fi finns rikligt med information för nuvarande och kommande producenter av privata social- och hälsovårdstjänster.
- Regionalförvaltningsverket (AVI) har det huvudsakliga ansvaret för övervakning av tjänsterna på det egna området. På AVIs sidor www.avi.fi finns grundläggande information om tillståndsvilkoren, övervakningen och andra krav för produktion av privata social- och hälsovårdstjänster.
- I kommunen ansvarar social- och hälsonämnden eller något annat motsvarande organ för övervakningen av privata tjänster. Mer detaljerad information om den lokala övervakningen och de lokala anmälningsförfarandena finns på kommunernas egna internetsidor.

Tillståndsförpliktad verksamhet

Tillståndsförordningarna och förutsättningarna för att få tillstånd varierar enligt hurdana privata socialtjänster eller privata hälsovårdstjänster som bjuds ut.

Produktion av socialvårdstjänster dygnet runt förutsätter alltid tillstånd. Även tillfälliga och kortvariga tjänster dygnet runt förutsätter att man ansöker om tillstånd.

- Tillståndsförpliktade socialvårdstjänster är boendeservice för bl.a. äldre, psykiska rehabiliteringsklienter och handikappade samt barnskydds- och fosterhemstjänster.
- Ifall att privata socialtjänster ges som privata socialvårdstjänster, bör de basera sig på en överenskommelse eller ett administrativt beslut fattat av kommunen. Därtill ska en lagenlig tjänste-, vård-, service- eller rehabiliteringsplan upprättas, av vilken det ska framgå vilka tjänster som erbjuds, kundens funktionsförmåga, behovet av tjänster och vård samt målsättningar, åtgärderna för att uppnå målsättningarna samt vid behov även vårdanvisningar.
- Ansvar för upprättandet av planen ligger hos kommunens socialarbetare då privata socialvårdstjänster ges på basen av ett kommunalt beslut. Ifall att kunden skaffar tjänsterna direkt av den privata tjänsteleverantören baserat på en skriftlig överenskommelse, ligger ansvaret för uppgörandet av planen hos den som bjuder ut tjänsten.

Tillstånd krävs även för produktion av privata hälsovårdstjänster.

Med privata hälsovårdstjänster avses sådana hälso- och sjukvårdstjänster som ingår i skolmedicinen samt baserar sig på allmänt godkänd och erfarenhetsbaserad medicinsk vård. Serviceverksamheten bör vara medicinskt saklig och patientsäkerheten bör följas.

Privata hälsovårdsenheter kan beviljas tillstånd om den producerade tjänsten är hälso- eller sjukvård, tjänsten produceras av personer med utbildning inom hälsovården, tjänsten produceras direkt till kunderna samt att tjänsten produceras i Finland. Tillstånd behövs dock inte om tjänsterna ges som egenföretagare, eller om arbetsgivaren själv ordnar företagshälsovårdens lagenliga tjänster.

Tillståndsansökan

Om tillstånd ansöks hos det lokala regionförvaltningsverket (**Södra Finlands AVI**). För nationell verksamhet ansöks tillståndet att grunda verksamheten från **Valvira**. Läkemedels-

sektorns säkerhets- och utvecklingscentral **Fimea** beviljar tillstånd för apotek. Verksamheten får inte påbörjas innan tillståndet har beviljats.

I tillståndsansökan meddelas basinformationen om tjänsteproducenten och ansvarspersonen samt information om personalmängden och personalens utbildning. Man måste ansöka om tillstånd för alla de verksamhetsenheter där tjänsten erbjuds.

I ansökan markeras alla de tjänster som man ansöker om tillstånd för samt produktions sättet för tjänsterna. Även antalet kundplatser samt information om hur kundjournalerna förvaras och basinformation om kundregistrets principer ska anges. I ansökan meddelas därtill uppgifterna om registreringen till förskottsuppbördsregistret och arbetsgivarregistret samt den planerade startdagen för verksamheten. I ansökan anges också all annan information som behövs för bedömning av tjänsternas kvalitet, säkerhet och saklighet.

Aktuell information om tillståndsansökans exakta innehåll och obligatoriska bilagor finns på tillståndsmyndigheternas sidor samt på tjänsten Yrityssuomi.fi:

- Blanketter gällande produktion av privata socialtjänster finns på tjänsten **Yrityssuomi.fi** och den privata socialservicens tillstånd på **Valvira** sida. På **Valvira** sida finns även en utskrivbar ansökningsguide för leverantörer av socialtjänster dygnet runt.
- Dokument för den privata hälsovårdens tillståndsansökan och annan, mera detaljerad information om förutsättningarna för att få tillstånd hittar du på regionförvaltningsverkets sida **www.avi.fi**. På sidan hittar du även utskrivbara tillståndsansökningar och bilagor samt de anvisningar som behövs.
- För yrkesutövande inom hälsovårdsbranschen ansöks tillstånd från **Valvira**. Tillståndet beviljas på basen av ansökan åt proffs utbildade både i Finland och utomlands. Ansökningsblanketten kan skrivas ut på tjänsten **Suomi.fi**. Ansökningsanvisningarna varierar beroende på om den ansökande har fått sin utbildning i Finland, Norden, ett EU/EES-land eller utanför EU/EES-området.
- Du kan läsa mera om registreringsanmälan eller hur man gör dem på **Företagarna i Finlands** internetsida under fliken registreringsanmälningar.

Andra krav på att tillstånd beviljas

En enhet som erbjuder privata socialvårdstjänster bör ha tillräckliga och sakliga utrymmen och utrustning samt den personal som verksamheten kräver. Därtill bör enheten ha en utsedd ansvarsperson som ansvarar för att tjänsterna fyller de ställda kraven.

Enhetens utrymmen ska hälsomässigt och ur övriga perspektiv vara lämpliga för vård, uppfostran och annan omsorg. Personal mängden bör vara tillräcklig med tanke på tjänsternas behov och kundantalet. Bemanningen och behörighetskraven anpassas till varje yrkeskårs specialförordning såsom socialvårdslagen, lagen om barndagvård eller barnskyddslagen. Om personalens behörighetskrav föreskrivs i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Därtill bör tjänsteleverantören påvisa att den sakligt klarar av att ansvara för sina ekonomiska förpliktelser.

Aktörer som producerar privata hälsovårdstjänster bör ha en sådan yrkesutbildad personal som verksamheten kräver. Verksamheten ska vara medicinskt korrekt och patientsäkerhet ska iakttas. Tjänsteleverantören bör ha en utsedd person som ansvarar för hälsovårdstjänsterna och som blivit godkänd av tillståndsmyndigheten. Därtill ska enheten ha sakliga utrym-

men och saklig utrustning. Då man erbjuder sjuktransporttjänster bör man ha en lämplig ambulans inklusive utrustning.

Därtill ska både leverantörer av privata socialtjänster och leverantörer av privata hälsovårdstjänster utarbeta en plan för egenkontroll.

Tillståndets innehåll

Efter att tillståndsansökan anlänt kontrolleras dokumenten och därtill kontrollerar regionförvaltningsverket den ansökande enheten.

När tillståndet beviljas syns tjänsternas innehåll, verksamhetens omfattning och tjänsternas produktionssätt på tillståndet för privata socialtjänster. För att försäkras om kundsäkerheten kan man även bifoga nödvändiga villkor om tjänsternas mängd, personal, utrymmen, utrustning och material samt verksamhetssätt i tillståndet.

I den privata hälsovårdsbranschens tillstånd definieras de hälso- och sjukvårdstjänster som tillståndet omfattar. Tillståndet täcker alla enheter där tjänster bjuds ut och varje enhet nämns i tillståndet. Om tjänsteleverantören får nya enheter bör tjänsteleverantören ansöka om ändring i det tidigare utfärdade tillståndet.

Skriftliga meddelanden

Ett skriftligt meddelande om privata socialtjänster (exklusive socialtjänster dygnet runt) inlämnas till den instans som ansvarar för socialservicen i den kommun där tjänsterna ges.

- Privata socialtjänster är exempelvis tjänster inom barn- och ungdomsservice, småbarnsfostran, handikappservice, service för utvecklingsstörda, åldringsvård och missbrukarvård eller boendetjänster för rehabiliteringsklienter inom psykvården samt andra, motsvarande socialservicetjänster som produceras av privatpersoner, företag eller samfund.
- Stödtjänster för hemtjänsten, till exempel måltids-, klädvårds-, bad-, städ-, transport-, eskorttjänster samt tjänster som främjar socialt umgänge och andra liknande tjänster.
- Privat familjedagvård.

Ett skriftligt meddelande om privata socialtjänster som inte ges dygnet runt ska lämnas in innan verksamheten startas, förändras väsentligt eller läggs ner. Meddelandet ska innehålla nödvändig information och bilagor. Mer detaljerad information och utskrivbara blanketter finns på adressen Yrityssuomi.fi → blanketter.

Kommunen vidarebefodrar informationen i anmälan till regionförvaltningsverket, som upprätthåller ett register om givare av privata tjänster. I registret ska dock inte hemtjänstens stödtjänster eller motsvarande tjänster markeras. Personregistret består däremot av producer av dylika tjänster och upprätthålls av kommunens socialarbetare.

Då den skriftliga anmälan om produktion av privata socialtjänster har lämnats in ska kommunens verksamhetsorgan fatta ett administrativt beslut om ärendet, varav det framgår om det är fråga om en tjänst som omfattas av socialvårdslagen.

Fattandet av det administrativa beslutet försäkrar tjänsteproducentens rättsskydd eftersom man vid behov kan ansöka om ändring i beslutet hos förvaltningsdomstolen. Samtidigt blir ärendet tillräckligt dokumenterat, vilket underlättar bl.a. utvärderandet av hur de erbjudna tjänsterna ska mervärdesbeskattas.

Självständiga yrkesutövare på hälsovårdsbranschen (personer samt de som verkar som egenföretagare) gör en skriftlig anmälan om sin verksamhet till regionförvaltningsverket. Aktuell kontaktinformation för anmälan och sändandet av den finns på **Regionförvaltningsverket i Finlands** internetsida.

1.2 TILLSTÅNDS- OCH REGISTRERINGSavgifter

Av producenter som erbjuder privata social- och hälsovårdstjänster uppbärs myndighetsavgifter för tillstånd och anmälningar.

Om regionförvaltningsverkets avgifter stiftas i statsrådets förordning. Av positiva och negativa beslut uppbärs en lika stor avgift, om det inte har fattats annat i ärendet. Social- och hälsoministeriet styr Valvira's avgiftspraxis.

Producenter av privata social- och hälsotjänster betalar in tillstånds- och registreringsavgifterna antingen direkt till regionförvaltningsverket eller Valvira, beroende på verksamhetens natur och omfattning.

För åtgärder relaterade till tillståndet och registreringen uppbärs avgifter bl.a. enligt följande:

Privata socialtjänster:

- etableringstillstånd för produktion av privata socialtjänster
- beslut om ändring av tillståndet
- tjänsteproducentens årsavgift
- på begäran av Valvira, men av regionförvaltningsverket AVI utförd kontroll av verksamhetsenhet som ger socialtjänster dygnet runt
- registrering av privata socialtjänsters etablerings- och ändringsanmälningar hos Valvira

Tjänster för en privat hälsovårdsenhet:

- tillstånd gällande erbjudande av privata hälsovårdstjänster
- beslut om ändring av tillståndet
- beslut om godkännande av ledaren som ansvarar för hälsovårdstjänsterna
- tjänsteproducentens årsavgift

Årsavgiften för privata tjänsteproducenter uppbärs inte av en ny tjänsteproducent under det första kalenderåret och inte av tjänsteproducenter som har meddelat att verksamheten avslutas inom stiftad tidsgräns.

Också legalisering och yrkesbeteckningsskyddande av yrkesutbildad hälsovårdspersonal är avgiftsbelagd, likaså registrering som egenföretagare i hälsovårdsbranschen.

En förteckning över avgifterna för alla Valvira's beslut, tillstånd, intyg och andra prestationer har publicerats på www.valvira.fi/se/valvira/avgifter. Detaljerade förteckningar över avgifter som uppbärs för privata socialtjänster (tillstånds-, registrerings- och ändringsavgifter) och avgifter för privata hälsovårdstjänster (tillståndsavgifter, ändringsavgifter, årsavgifter) har publicerats på Valvira's sida.

Aktuell information om avgifter för den privata hälsovården, deras mängder och fördelning finns också på Regionförvaltningsverkets sida www.avi.fi → tjänster → avgifter.

1.3 PLAN FÖR EGENKONTROLL

Med plan för egenkontroll avses ett dokument vari man har samlat och skrivit in alla de åtgärder genom vilka producenter av privata social- och hälsovårdstjänster själv kontrollerar sina verksamhetsenheter, personalens verksamhet och kvaliteten på tjänsterna som produceras.

Valvira har gett enskilda anvisningar för upprättandet och innehållet av en plan för egenkontroll för producenter av privata socialtjänster och producenter av privata hälsovårdstjänster.

En privat socialtjänsteproducents plan för egenkontroll bör innehålla alla de tjänster och tjänstehelheter som produceras, och den måste täcka alla enheter och arbetsställen.

Planen för egenkontroll har varit obligatorisk för privata socialtjänster sedan år 2012. I lagen om äldreomsorg stiftades planen för egenkontroll som obligatorisk också för producenter av offentliga tjänster. Förordningen trädde i kraft från och med början av år 2015. Då trädde också uppdateringen av förordningen gällande privata socialtjänsters egenkontroll i kraft. Den nya förordningen ersätter de anvisningar som tidigare har använts.

Även producenter av privata hälsovårdstjänster ska upprätta en plan om egenkontroll. I hälsovårdsbranschen är egenkontrollens syfte, förutom verksamhetens kvalitetskontroll, bl.a. patientens rätt till kvalitativ och trygg hälsovård samt förverkligande av hälsovårdens sakliga principer.

Även tjänsteproducenter som är verksamma i andra tjänsteproducenters utrymmen upprättar en plan för egenkontroll. Chefen som ansvarar för tjänsterna tar hand om upprättandet, kompletterande och följdandet av planen.

Planen för egenkontroll ska hållas offentligt tillgänglig och den ska alltid vara i realtid. En ny tjänsteproducent ska upprätta planen för egenkontroll innan verksamheten påbörjas.

Valvira kan vid behov ge ytterligare bestämmningar om innehållet, upprättandet och följdandet av planen för egenkontroll. Valvira och regionförvaltningsverken ger vid förfrågan handledning och råd om hur bestämningen tillämpas.

Tjänsteproducenten kan välja att använda Valviras blankettmall som hjälp i upprättandet av planen för egenkontroll.

1.4 YRKESKVALIFIKATIONER

De behörighetskrav som ställs personalen till en producent av privata socialtjänster stiftas i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. I lagen stiftas om yrkeskvalifikationerna för socialarbetare, socialombudsmän, barn tillsyningsmän, socialhandledare, barnträdgårdslärare, närvårdare, specialarbetare inom socialvården och personer som arbetar i ledningsuppgifter samt andra yrkesuppgifter inom socialservicen. Lagen innehåller även förordningar om när tillfälliga avvikelser från kvalifikationerna är möjliga.

Yrkesutbildade personer inom hälsovården som fått sin examen i Finland eller utomlands måste ansöka av Valvira tillstånd att utöva yrket i Finland eller tillstånd att använda en skyddad yrkesbeteckning.

Yrkesutbildade personer inom hälsovården kan vara

- legitimerade yrkesutbildade personer eller yrkesutbildade personer som fått tillstånd
- yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning

Legitimerade yrkesutbildade personer är

- läkare, tandläkare, provisor, farmaceut
- psykolog, talterapeut, näringsterapeut
- sjukskötare, barnmorska, hälsovårdare, fysioterapeut
- laboratorieskötare, röntgenskötare, munhygienist
- ergoterapeut, optiker, tandtekniker

Dessa yrken får endast utövas av en legitimerad yrkesutbildad person. Av ansökan kan Valvira bevilja behörighet att utöva ovan nämnda yrken. Yrkeskvalifikationen för en yrkesutbildad person inom hälsovården kan kontrolleras i informationstjänsten **JulkiTerhikki** som upprätthålls av Valvira.

Yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning har rätt att använda yrkesbeteckningen. Dessa är:

- ortopedtekniker, fotterapeut
- utbildad massör, kiropraktiker, naprapat, osteopat
- närvårdare, psykoterapeut
- sjukhusfysiker, sjukhusgenetiker
- sjukhuskemist, sjukhusmikrobiolog, sjukhuscellbiolog

Behandlingar som ges av yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning får också ges av dem som har tillräcklig utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet men inte får använda den skyddade yrkesbeteckningen.

1.5 KONTROLL AV VERKSAMHET OCH KVALITET

Verksamhetsberättelse

En privat producent av social- och hälsovårdstjänster ska årligen ge en redogörelse om sin verksamhet till tillståndsmyndigheterna. Även självständiga yrkesutövare ska årligen ge en verksamhetsberättelse till tillståndsmyndigheterna.

Verksamhetsberättelsen överförs till den **elektroniska tjänsten**. Tjänsten är avsedd för inlämning av verksamhetsberättelsen redogjorda av privata social- och hälsovårdstjänstproducenter och själsvtändiga yrkesutövare.

I den privata socialtjänstproducentens verksamhetsberättelse kontrolleras att verksamheten följt det beviljade tillståndet och att tjänstproducentens uppgifter är uppdaterade i Valveria-registret för privata leverantörer av social- och hälsovårdstjänster. Verksamhetsberättelsen ges för respektive verksamhetsenhetens tillståndspliktiga tjänster och den ges också för de verksamhetsenheterna som avslutat eller avbrutit sin verksamhet under årets lopp.

Producenten av privata hälsovårdstjänster ska lämna in en årlig verksamhetsberättelse till tillståndsmyndigheterna före slutet av februari. Verksamhetsberättelsen ges skilt för varje verksamhetsställe och sjuktransportens station. I verksamhetsberättelsen ska grundinformation, information om verksamhetsplatsen, personalinformation och verksamhetsfakta meddelas samt ändringar i dessa. Verksamhetsberättelsen ges också för de verksamhetsenheter som inte haft någon verksamhet under året, eller där verksamheten avbrutits eller avslutats.

Annan kontroll utförd av myndigheterna

Regionförvaltningsverket övervakar den kommunala social- och sjukvårdens, räddningsverkets och vissa grenar av miljöhälsovårdens verksamhet och tjänster. Övervakningens former skiljer sig delvis mellan de olika verksamhetsområdena. Övervakningsmyndigheterna ska primärt utföra övervakning genom att ge nyttig handledning och rådgivning med syfte på tjänsteproduktionen. Därtill följer övervakningsmyndigheten verksamhetens utveckling i samarbete med producenten av tjänsterna.

Övervakningsmyndigheten kan kontrollera tjänsteproducentens verksamhet samt de verksamhetsenheter och -utrymmen som används vid tjänsteproduktionen då det finns en motiverad orsak till att utföra kontrollen. Om brister eller lagstridigheter i verksamheten upptäcks kan tillståndsmyndigheten ge tjänsteproducenten eller ansvarspersonen en anmärkning eller order för att korrigera bristerna. Verksamhetstillståndet kan också annulleras delvis eller helt i fall att förordningarna inte följs. Åtgärder gällande medicinservice anmäls till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet. Övervakningsmyndigheten har rätt att få informationen gällande verksamheten avgiftsfritt.

Därtill, ifall det sker förändringar i producentens verksamhet, bör man alltid göra en tillståndsändringsansökan eller en separat anmälan till tillståndsmyndigheterna.

1.6 MOMSFRIHET

Privata socialservicetjänster och privata hälsovårdstjänster är vanligen moms fria.

Mervärdesskatten fastställs i moms lagen. På skatteverkets sidor finns ett täckande informationspaket om mervärdesbeskattningen överlag samt skilda anvisningar om mervärdesbeskattningen av socialservicetjänster, samt mervärdesbeskattning gällande hälso- och sjukvård. Läs mera på adressen www.vero.fi → detaljerade skatteanvisningar → momsbeskattning.

Momsfrihet vid privata socialtjänster

Sådana tjänster, som köps av socialtjänstproducent som har registrerats i registret över privata serviceproducenter eller tjänsteproducenter som har gjort en anmälan till kommunen, och som helt eller delvis betalas av ett offentligt organ (köptjänster, servicesedlar) är moms fria. Momsfriheten gäller både den del som det offentliga organet och den del som kunden betalar av tjänsten.

En förutsättning för en momsfri socialtjänst är att tjänsten övervakas av socialmyndigheterna och att tjänstproducenten har upprättat en plan för egenkontroll.

Därtill förutsätts att

- tjänsteproducenten har registrerats i registret över privata serviceproducenter ELLER serviceproducenten har gjort en anmälan om sin verksamhet till den kommun där tjänster produceras
- socialvården baserar sig antingen på ett myndighetsbeslut ELLER på en skriftlig överenskommelse serviceproducenten och kunden emellan
- serviceproducenten har en service- eller rehabiliterings- eller annan motsvarande plan som har gjorts tillsammans med kunden

Försäljning av produkter och tjänster som sker som socialservice samt tjänster som ges som socialservice, såsom ordnande av boende och stödåtgärder, uppfostran samt annan omsorg och upprätthållning, är momsfri verksamhet.

Momsfriheten gäller tjänster och produkter som levereras både i form av institutionsvård och öppen vård. Skattefria tjänster är måltids-, städ-, matinköps-, bad-, transport-, eskort- och snöskottningstjänster, som mot betalning utbjuds åt en person som har rätt till socialservice.

Momsfriheten för privata hälsovårdstjänster

För försäljning av hälso- och sjukvårdstjänster betalas i allmänhet ingen moms. Momsen för hälso- och sjukvårdstjänster bestäms enligt vem som utför tjänsten och hurdan tjänsten är till sin natur.

Tjänsten är momsfri om det är fråga om:

- vård som ges inom hälsovård upprätthållen av staten eller kommunen (offentlig vårdenhet)
- en sådan producent av privata hälsovårdstjänster som lagen om privat hälsovård avser (till exempel bolag, kooperativ, förening eller stiftelse)
- en egenföretagare, m.a.o. om vården ges av en yrkesutbildad person inom hälsovården.

Den privata hälsovårdsenheten ska ha ett lämpligt tillstånd för att idka sin verksamhet. Endast utförandet av de i tillståndet definierade hälso- och sjukvårdstjänsterna är momsfria hälso- och sjukvårdstjänster.

En enskild yrkesidkare inom hälsovården bör vara inskriven i registret över givare av privata tjänster (Valveri). De momsfria tjänsterna visas på registerutdraget som den enskilda yrkesutbildade personen inom hälsovården får. Endast erbjudandet av de hälso- och sjukvårdstjänster som definieras i registerutdraget är momsfria hälso- och sjukvårdstjänster.

Om vårdgivaren inte är en yrkesutbildad person inom hälsovården betalas mervärdesskatt för försäljningen av tjänsten. Därtill, ifall att en person med skyddad yrkesbeteckning inte har skrivits in i Terhikki-registret, bör hon vid behov leverera en utredning på att hon avlagt en yrkesexamen inom hälsovården till skatteverket.

Bra att veta

- Momsen på anskaffningar som inriktar sig till försäljning av momsfria hälso- och sjukvårdstjänster är ej avdragsgilla.

- Om tjänsteproducenten använder en underleverantör, är de tjänster som underleverantören erbjuder endast moms fria ifall att underleverantörens serviceverksamhet fyller lagens lika krav.
- Tjänster som produceras med servicesedlar är moms fria.
- Sådan av kommunen beställd morgon- och eftermiddagsverksamhet, som avses i lagen om den grundläggande utbildningen, är moms fri.
- Även annan morgon- och eftermiddagsverksamhet än den som beställs av kommunen kan vara moms fri, om mervärdesskattelagens förutsättningar uppfylls.
- Ett företag som producerar privata social- och hälsovårdstjänster som är moms fria tjänster, kan till arbetsersättningsdel dras av från skatterna. Med arbetsersättning avses sådana i lagen om förskottsuppbörd nämnda ersättningar för arbete, som betalas åt en företagare, ett företag eller en allmännyttig förening och som inte till sin natur är lön.
- Kunden kan få hushållsavdrag även för moms fria social- och hälsovårdstjänster.

1.7 HUSHÅLLSAVDRAG

Hushållsavdraget är ett personligt avdrag. Hushållsavdrag kan bara erhållas för utfört arbete. Eget arbete är inte avdragsgillt.

Man kan få hushållsavdrag på sedvanligt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete samt för underhålls- och grundreparationer på en skattepliktad bostad och fritidsbostad. Med sedvanligt arbete avses i allmänhet sådant som görs till förmån för hemmet och dess invånare. Sedvanlighetskravet gäller både hushållsarbete och omsorgs- och vårdarbete.

- Sedvanligt hushållsarbete är till exempel städning, matlagning, bykning, strykande och annan textilvård, skötsel av gårdsområde och trädgård, snöskottande, butiksbesök och skötande av andra ärenden samt husdjurspromenader.
- Sedvanligt omsorgs- och vårdarbete är tvättande, påklädande, matande och annan vård av barn, äldre och handikappade.

En förutsättning för att erhålla hushållsavdraget är att arbetet utförs i det egna hemmet, i en fritidsbostad eller i föräldrarnas eller mor-/farföräldrarnas hem. Man behöver inte äga bostaden, det räcker att man bor där.

Att få hushållsbidrag förutsätter att företaget är registrerat i förskottsuppbörsregistret. Beställaren av tjänsten, alltså kunden, har kontrollskyldighet. Man kan kontrollera om företaget är registrerat t.ex. via företagets officiella informationstjänst FODS sökfunktion på adressen www.ytj.fi.

Man får också hushållsavdrag på moms fria social- och hälsovårdstjänster.

Däremot kan man inte få hushållsavdrag på tjänster producerade med social- och hälsovårdens servicesedlar som beviljas av kommunen. Man får inte heller hushållsavdrag om man redan har fått stöd för närståendevård, stöd för privat vård eller lönebidrag för samma arbetsprestation.

De tidigare nämnda stöden och servicesedeln förhindrar ändå inte avdraget för andra arbeten än de arbeten, för vilka stödet har beviljats.

Läs mera detaljerad information om hushållsavdraget på skatteverkets sidor på adressen www.vero.fi.

På sidan hittar du också en tabell över de mest frågade arbeten som antingen berättigar eller inte berättigar till hushållsavdrag.

2 BLI KOMMUNENS TJÄNSTELEVERANTÖR

2.1 OFFENTLIGA ANSKAFFNINGAR

Kommuner och samkommuner samt andra offentliga myndigheter måste konkurrensutsätta de anskaffningar som görs utanför den egna organisationen, m.a.o. vid köp av tjänster från företag och andra privata aktörer. Kravet på konkurrensutsättning för offentliga anskaffningar d.v.s. inköp berör tjänster, produkter och byggprojekt.

I samband med offentliga anskaffningar tillämpas upphandlingslagen. Därtill har kommunerna upprättat egna upphandlingsprogram. Tilläggsinformation om kommunernas anskaffningar hittar du på kommunernas egna internetsidor.

Anbudsförfarande

Offentlig anbudsförfrågan

Då en kommun eller samkommun skaffar tjänster, varor eller produkter bör den konkurrensutsätta anskaffningen enligt upphandlingslagen. Då uppgör och publicerar kommunen eller samkommunen en anbudsförfrågan.

Anbudsförfrågandena kan variera:

- I ett öppet förfarande kan varje företagare eller näringsidkare i branschen göra anbud.
- Anbud kan också begäras genom begränsat förfarande, förhandlingsförfarande, konkurrenspräglad dialog eller projekttävling. Då hänvisas anbudet antingen till en begränsad grupp deltagare eller så ber man dem som är intresserade att erbjuda tjänsten att lämna in en intresseansökan för en anbudstävling som startas senare.

Anbudsförfrågningen innehåller all beskrivning om hur konkurrensutsättningen sker och hurdana tjänster, produkter eller varor beställaren ska köpa.

En officiell anskaffning kan inrikta sig på en enskild tjänst, vara eller produkt. Anskaffningen kan också göras som ett s.k. ramavtal, då man under en förutbestämd tidsperiod kan köpa tjänster och produkter av tjänsteleverantören, som det avtalats om i avtalet, utan en enskild konkurrensutsättning.

Att svara på en anbudsförfrågan

I en offentlig anbudstävling deltar man genom att lämna in en offert eller deltagandeansökan.

Offerten eller deltagandeansökan måste vara precis sådan, som anbudsförfrågan kräver.

- Offerten är bindande och binder offertgivaren.
- Informationen i offerten måste vara korrekt.
- I offentliga upphandlingar är offererat pris slutgiltigt och på det kan man inte pruta.
- Alla dokument, intyg och rapporter som nämns i anbudsförfrågan ska levereras.
- Offerten ska levereras på det sätt och inom den tid som anbudsförfrågan förutsätter.

Om anbudsförfrågan är oklar, be upphandlingsenheten att klargöra de oklara delarna. Gör begäran på tilläggsinformation i tillräckligt god tid och följ de tidsfrister som möjligtvis getts i anbudsförfrågan.

Upphandlingsbeslut och upphandlingsavtal

I valbeslutet följs de kriterier som nämnts i anbudsförfrågan samt ikraftvarande lagar och förordningar.

- För att bli godkänd som inköpstjänsteleverantör till kommunen bör den utbudna tjänsten fylla alla de villkor som omnämns i anbudsförfrågan och den måste helhetsekonomiskt eller annars fylla kraven, för att bli vald.
- Det är upphandlingsenhetens plikt att diskvalificera en försenad offert eller en sådan offert som inte fyller de givna kriterierna.
- Man bör göra ett skriftligt upphandlingsbeslut om den lösning som avslutar upphandlingsförfarandet.
- Beslutet är offentligt, och om det meddelas också till alla parter som lämnat in en offert.
- Efter fattandet av upphandlingsbeslutet uppgörs ett upphandlingsavtal.
- Ett upphandlingsavtal träder i kraft då den utvalda tjänsteproducenten och tjänstebeställaren undertecknar ett skriftligt avtal.

Publiceringskanaler för anbudsförfrågan

Den nationella annonskanalen HILMA

HILMA är en av arbets- och näringsministeriet upprätthållen, avgiftsfri, elektronisk annonskanal, där upphandlingsenheter annonserar om sina offentliga anskaffningar (anbudsförfrågningar) www.hilma.fi. Från HILMA får företagen information i realtid om upphandlingar och upphandlingsförfaranden som är i gång.

Principer om annonsering i HILMA:

- För de upphandlingars del som underskrider de nationella tröskelvärdena tillämpas upphandlingsenhetarnas egna anvisningar. De kan annonseras i HILMA, men det är inte nödvändigt.
- Upphandlingar som överskrider de nationella tröskelvärdena annonseras alltid i HILMA.
- Även anbudsförfrågningar som överskrider EU-tröskelvärdena görs i HILMA, varifrån informationen om en öppen anbudsförfrågan automatiskt meddelas inom hela Europeiska unionen. Företag kan följa med anbudsförfrågningar som överskrider EU-tröskelvärdena via TED-databasen www.ted.europa.eu

Aktuell information om de rådande tröskelvärdena i euro hittar du på adressen:
www.hankintailmoitukset.fi/sv/docs/kynnysarvot

Kommunernas egna annonskanaler

Oftast publiceras anbudsfrågan för offentliga upphandlingar även på kommunens egna internetsidor. Man kan också ta direkt kontakt med potentiella utbjudare och be om en offert (begränsat förfarande, förhandlingsförfarande).

I sina upphandlingar och konkurrensutsättningar gällande dessa kan kommunerna också utnyttja sina samarbetspartners konkurrenstjänster. Sådana är t.ex.

- Tarjouspalveluportaali
- KL-Kuntahankinnat
- KuntaPro Oy

Kommunernas upphandlingsförfaranden och annonskanaler kan också variera enligt om kommunen ordnar social- och hälsotjänsterna som egen verksamhet eller i samarbete med andra.

Nedan finns en kort överblick över kommunernas aktuella praxis i regionen gällande tjänstinköp gällande social- och hälsobranschens tjänsteinsköpningar.

Askola kommun publicerar anbudsfrågningarna på adressen www.askola.fi → ajankoh-taista → hankinnat. Kommunen producerar social- och hälsotjänsterna huvudsakligen som egen verksamhet. Tilläggsinformation om social- och hälsobranschens inköpstjänster och konkurrensbeläggning får du av kommunens grundtrygghetsavdelning. Till socialkontoret kan du sända e-post till adressen sosiaalitoimisto@askola.fi.

Lapträsk kommun har gått med i området för samverkan inom social- och hälsotjänster med Lovisa stad. Som huvudkommun i samarbetsområdet konkurrensutsätter Lovisa stad social- och hälsobranschens köptjänster och andra upphandlingar. Lapträsk kommun ansvarar självständigt för äldreomsorgen i den egna kommunen. Om Lapträsk kommuns egna upphandlingar kan du läsa mera på kommunens internetsida www.lapinjarvi.fi.

Om **Lovisa stads** allmänna upphandlingar kan du läsa mera på adressen loviisa.fi/sv/service/upphandling. På sidan finns anvisningar för att lämna en offert och länkar till öppna anbudsfrågningar. I Lovisa stad har man övergått till elektronisk konkurrensutsättning och stadens anbudsfrågningar publiceras också på portalen Tarjouspalvelu.fi.

Mörskom kommuns anbudsfrågningar finns på kommunens internetsida www.myrskylä.fi. Mörskom kommun tillhör Päijänne-Tavastlands social- och hälsosamkommun. Information om samkommunens upphandlingar går att söka på adressen www.phsotey.fi.

Om **Borgå stads** allmänna anskaffningar kan du läsa på stadens internetsida → service → målgrupp → företagare → upphandlingar. På sidan finns anvisningar om hur man lämnar en offert och en länk till öppna anbudsfrågningar. På sidan finns också en länk till stadens upphandlingsanvisning samt annan aktuell information om upphandlingar och anbuds-förfaranden.

Borgå stad utnyttjar i mån av möjlighet olika samarbetsmöjligheter och ramavtalsarrange-mang i sina upphandlingar. Det är bra för en företagare inom social- och hälsobranschen att följa med andra offentliga aktörers annonser om öppna anbudsfrågningar.

Då **social- och sjukvårdsreformen** träder i kraft kommer även den att påverka upphandlingssätten av inköpstjänster. En företagare i branschen rekommenderas varmt att följa med

reformens fortskridande och innehåll. Information finns bl.a. på social- och hälsovårdsministeriets sida www.stm.fi/sv/under_arbete/utvecklingsprojekt.

På sidan hittar du information om tidtabellen för sote-reformens fortskridande, svar på vanliga frågor samt företagarmässigt viktig information om branschens terminologi och termernas konkreta betydelser.

Upphandlingsanvisningar

Anvisningar till företagare som bjuder ut inköpstjänster

Företagaren kan behöva tilläggsinformation om offentliga upphandlingar eller hjälp till att upprätta en offert.

Bl.a. på Företagarna i Finlands Internetsida har man publicerat för företagaren viktig information och anvisningar om offentliga upphandlingar och konkurrensutställningspraxis på adressen www.yrittajat.fi/sv-FI/foretagensabc/offentligaupphandlingar/.

Även på HILMA-annonskanalens sidor finns information om sådana företags tjänster som specialiserat sig på konsultation om offentliga upphandlingar. Dessa s.k. mervärdestjänster kan vara avgiftsbelagda.

Nedan har man samlat en förteckning på centrala informationskällor, upphandlingsguider och kommunala upphandlingsanvisningar:

Information, hjälp och anvisningar om upphandlingsförfaranden och konkurrensutställning:

- Företagarna i Finland – Företagens ABC
- **Upphandlingsguide** för medlemmar i Företagarna i Finland r.f. Information om hur man ger offerter och om intresseansökan för att få delta i anbudstävlingar
- **Erbjudare av tjänster** som höjer värdet i samband med upphandlingsannonser på HILMA-portalen (kan vara avgiftsbelagda)
- Andra tjänster av företag som specialiserat sig på offentliga upphandlingar (kan vara avgiftsbelagda)
 - **Företagens ABC om offentliga upphandlingar** – en guide för anbudsgivare och kandidater till offentliga upphandlingar. På sidan finns länkar till olika databaser, skolningsprogram samt färdiga modelldokument

Anvisningar för den som köper en tjänst

Som hjälp för de upphandlande enheterna, d.v.s. beställarna, har man skapat olika upphandlingsprogram. Det är bra för de upphandlande enheterna att observera att anvisningarna är förbindande i olika grad och riktade till olika upphandlande enheter.

Nationella upphandlingsanvisningar, mallar och aktuell lagstiftning finns bl.a. på följande portaler och tjänster:

- **Arbets- och näringsministeriets anvisningar** för offentliga upphandlingar
- **Kommunförbundets rådgivningsenhet** för offentliga upphandlingar betjänar endast kommuner och deras upphandlande enheter
- **Mallar och lagstiftning**

Basfakta om allmänna villkor för överenskommelser för säljare och beställaren hittas bäst genom att bekanta sig med allmänna överenskommelsevillkor för offentliga upphandlingar-**JYSE 2014**. Även **Tilaaajavastuu**-portalen innehåller information både för tjänstebeställaren och -säljaren.

2.2 SERVICESEDEL

Kommunen kan ordna sina social- och hälsovårdstjänster som eget arbete, i samarbete med andra kommuner eller genom att helt eller delvis köpa tjänsterna av privata serviceproducenter. Därtill använder flera kommuner en s.k. servicesedel, med vilken kunden kan köpa tjänster direkt av företaget.

En tjänst som skaffas med en servicesedel är ett alternativ till service som produceras av en kommun eller samkommun.

- Med servicesedeln kan man skaffa sådana social- och hälsotjänster som kommunen eller samkommunen även i andra fall bör producera till sina invånare.
- Att ta i bruk servicesedeln är frivilligt för kommunerna och man kan inte ersätta kommunal serviceproduktion med den.
- Servicesedeln kan inte heller användas i brådskande eller ofrivillig vård.

Bli servicesedelproducent i kommunen

Det är kommunens eller samkommunens uppgift att bestämma om

- ibruktagandet av servicesedeln och vilka tjänster som faller inom ramen för servicesedeln
- värdet på servicesedeln
- kriterierna på privata serviceproducenter

Ansökan om att bli serviceproducent är öppen för alla företag i branschen.

På basen av ansökan

- godkänner kommunen eller samkommunen de privata serviceproducenter, vilkas tjänster man kan köpa med servicesedeln
- bevarar kommunen eller samkommunen bestämmanderätten om serviceproduktionens sätt samt bedömandet av kundens servicebehov hos sig själv

Om man tagit i bruk servicesedeln i en kommun bör kommunen godkänna alla de serviceproducenter till servicesedelproducenter som fyller de kriterier som kommunen ställt.

Kommunen kan endast godkänna en serviceproducent som

- har skrivits in i förskottsuppbördsregistret
- till sin verksamhet fyller de krav som ställts i lagen om övervakning av socialtjänster eller lagen om privat hälsovård

- har tagit en patientförsäkring eller någon annan ansvarsförsäkring
- fyller de krav som kommunen ställt gällande kundernas eller kundgruppernas behov, servicemängden eller kommunens tillstånd eller andra motsvarande krav

De privata tjänsterna måste minst vara av samma kvalitet som motsvarande kommunala tjänster

- man kan även ställa tilläggskrav för privata tjänster som har att göra med kundernas behov, servicemängd, kvalitet eller kommunens omständigheter
- kraven ska vara icke-diskriminerande och baserade på aspekter som går att bedöma neutralt

Kommunen bör inhibera sitt godkännande om serviceproducenten inte längre fyller dessa förutsättningar.

Därtill bör man observera

- att en tjänst som producerats med en servicesedel är momsfri
- att man inte kan få hushållsavdrag för den producerade tjänsten

Mer detaljerat om servicesedeln finns i **servicesedellagen**.

Bli servicesedelnkund

Om man i kommunen har tagit ibruk servicesedeln gällande någon tjänst är den avsedd för alla i behov av ifrågavarande tjänst. Att få sedeln förutsätter att en representant inom den kommunala social- och hälsovården bedömer personens tjänstbehov och om servicesedeln lämpar sig för behovet.

Servicesedeln är ett alternativ till en tjänst som kommunen normalt producerat själv. Kunden får själv välja om hon vill ta ibruk servicesedeln. I praktiken fortskrider processen enligt följande:

Kommunen

- bedömer kommuninvånarens servicebehov
- beviljar servicesedeln och
- förbinder sig att betala de tjänster som kunden skaffar upp till sedelns värde

Kunden

- väljer serviceproducenten bland de privata tjänsteföretag som kommunen på förhand godkänt.
- kommunen bör upprätthålla ett register på servicesedelföretagarna, de tjänster som de producerar och prissättningen officiellt på internet eller på ett annat synligt sätt.

Kundens åsikt

- kundens åsikt om servicesedeln bör i mån av möjlighet iakttas
- kunden har rätt att avstå från en servicesedel som erbjudits henne
 - då ska kommunen ge förslag till henne att använda tjänster som kommunen ordnar på annat sätt

Servicesedelns avgifter

Kommunen kan köpa privata social- och hälso-tjänster till en given kund. Då betalar kunden för tjänsten enligt lagen om klientavgifter.

Servicesedeln kan till sitt värde vara

- lika stor för alla användare eller
- inkomstrelaterad, m.a.o. fastställs värdet utgående från kundens inkomster

Avgiftsbelagda tjänster

- Kommunen ersätter kostnaderna för de tjänster producenten gett ända upp till ett förutbestämt värde (servicesedelns värde).
 - Kommunen uppbär ingen avgift av kunden, som möjligtvis skulle uppbäras om kunden använde kommunens egna tjänster.
- Serviceproducenten kan fakturera självriskandelen av kunden.
 - med självriskandel menas den andel av serviceproducentens pris för tjänsten som kommunens servicesedel inte täcker och som därmed betalas av kunden.
 - om kunden eller hennes familjs försörjning eller kundens underhållsskyldighet riskeras på grund av självrisken måste servicesedelns värde höjas.
- En sedel som getts för anskaffning av ett hjälpmedel för medicinsk rehabilitering bör täcka ett sådant, sedvanligt hjälpmedel som motsvarar kundens individuella behov.
 - Kunden kan ändå skaffa ett hjälpmedel som är dyrare än servicesedelns värde då hon själv betalar skillnaden mellan det valda hjälpmedlets pris och servicesedelns värde.

Inkomstrelaterade tjänster

- Värdet på den inkomstrelaterade servicesedeln bestäms enligt kundens kontinuerliga och regelbundna inkomster som kommunen definierat eller
- baserar sig dess värde på iakttagande av inkomsterna på de sätt som det stiftats i socialvårdslagen och i lagen om social- och hälsovårdens kundavgifter.

I kontinuerlig, regelbunden hemvård används den inkomstrelaterade servicesedeln.

Avgiftsfria tjänster

- För de tjänsters del som i klientavgiftslagen stiftats som avgiftsfria bör servicesedelns värde bestämmas så att kunden inte behöver betala någon självriskandel.

2.3 SERVICESEDELN I OMRÅDETS KOMMUNER

I områdets kommuner och städer används servicesedeln på varierande sätt. Under följande underrubriker beskrivs den aktuella praxisen kring servicesedlar.

Det lönar sig alltid att kontrollera den aktuella informationen från ifrågavarande kommun.

I **Askola kommun** används servicesedeln i hemvården, stöd för närståendevård, handikapp tjänsternas personliga hjälp samt allmänläkarens mottagningstjänster. Om social- och hälsotjänster och alternativ till dem, såsom servicesedlar, kan man fråga från kommunens **grundtrygghetsavdelning**, där man förbereder anbudsförfrågningar, underhandlar och gör inköpstjänsteavtal med privata serviceproducenter. Se även katalogen på **servicesedelföretagare i Askola-området**.

I **Lappträsk kommun** används servicesedeln i hemvård och stöd för närståendevård. Mera detaljerad information om servicesedelärenden i Lappträsk får du från grundtrygghetskontoret, tel. 019 510 8638. Se även listan **servicesedelföretagare i Lappträskområdet**.

Lappträsk kommuns och Lovisa stads samarbetsområde erbjuder kommuninvånarna social- och hälsotjänster. Som värdkommun producerar Lovisa stad tjänsterna. Lappträsk kommun har hittills självständigt ansvarat för äldreomsorgen i sin kommun. I Lappträsk har ändå möjligheten att flytta över åldringsvården till samarbetsområdet f.o.m. 2015 utträtts. Aktuell information om ämnet finns på **Lappträsk grundtrygghetsavdelnings sidor**.

I **Lovisa stad** används servicesedlarna i följande tjänster:

- Närståendevård och hemvård (tillfällig och regelbunden)
- Handikappstjänster – närståendevård och personlig hjälp
- Munhälsovård
- Öppenvårdstjänster i hemmen för frontveteraner
- Öppen rehabilitering för frontveteraner
- Effektiverat serviceboende

Tilläggsinformation om **servicesedeln i Lovisa** kan du läsa på stadens internetsida under fliken "servicesedel". På sidan hittar du ansökningsanvisningar och blanketter för serviceproducenter samt en förteckning över godkända servicesedelproducenter i Lovisa.

I **Mörskom kommun** används servicesedeln i stöd för närståendevård och effektiverat serviceboende. Päijänne-Tavastlands samkommun inom social- och hälsovård ansvarar för kommunens social- och hälsotjänster. På samkommunens sidor hittar du blanketter och anvisningar bl.a. gällande följande servicesedelfunktioner:

- Ansökan om att bli **servicesedelproducent för effektiverat serviceboende** för äldre, och kriterierna för att bli godkänd
- **Servicesedelansökan för närståendevård** (över 65-åringar)

Om hemvård och stödtjänster, stöd för närståendevård och andra äldrevårdsärenden och servicesedeln kan man också ställa frågor till hemvårdskoordinatören. Mörskom kommuns servicecentral för äldreomsorg är beläget på Koivistovägen 5, 07600 Mörskom.

I **Borgå stad** används servicesedlarna i följande tjänster:

- hemvård (tillfällig och regelbunden)
- närståendevård
- effektiverat serviceboende
- öppenvårdstjänster i hemmen för frontveteraner
- hemvård för barnfamiljer
- barndagvård

Tilläggsinformation om servicesedeln och dess användningsmöjligheter samt om hur man blir servicesedelproducent finns på stadens internetsida:

- Information för servicesedelföretagare
- Information för servicesedelkunder
- Borgå servicesedelföretagare
- Servicesedelräknare

På sidan finns ansökningsblanketter och anvisningar även för dem som vill bli servicesedelkunder.

Bra att veta

- Kommunen kan uppbära överenskomna avgifter av servicesedelföretagaren.
- Därtill kan företag som specialiserat sig på servicesedelverksamhet och företag som gjort avtal med områdets kommuner uppbära olika inskrivningsavgifter av servicesedelföretagare.
Läs mer på t.ex. www.smartum.fi.

3 RÅDGIVNINGSTJÄNSTER OCH ELEKTRONISK KUNDTJÄNST

3.1 ALLMÄNNA RÅDGIVNINGSTJÄNSTER FÖR FÖRETAG

Posintra Oy

Posintra är ett utvecklingsbolag. Ändamålet med Posintras verksamhet är att stöda och stärka östra Nylands och närområdets näringslivs konkurrenskraft samt öka välmåendet.

Hörnstenarna i bolagets verksamhet är rådgivningstjänster åt företag och blivande företagare, regional utveckling samt energieffektivt boende. Bolaget är också med i många nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt.

Posintras rådgivningstjänster för företag innehåller bl.a.

- rådgivning och konsultation som stöder grundande och utveckling av företagsverksamhet
- planering av affärsidé
- kartläggning av företagets nuläge
- planering av finansiering
- forskning- och produktutvecklingsstöd
- täcknings- och investeringsberäkningar
- effektiviserad rådgivning och regionala företagstjänster för företag som strävar efter tillväxt
- stöd för internationalisering
- rådgivning gällande utbildning och samarbetsnätverk

Tidsbeställning till företagsrådgivningen

- tel. 050 597 3887, vardagar kl. 9 – 16 eller per epost info@posintra.fi

Kontor

- Borgå – Krämaregatan 4 A, 06100 Borgå
- Lovisa – Brandensteinsgatan 11, 2 vån. 07900 Lovisa
- Vid behov ges rådgivning också i områdets landsbygdskommuner eller i kundens utrym-
men.

Rådgivningen är gratis för företag verksamma i Borgå, Lovisa, Askola, Lappträsk och Mörskom. Därtill ges företagsrådgivning även åt invånare i Pukkila kommun.

Läs mera på: www.posintra.fi

I **nyföretagsrådgivningen** ges genom ett specialistnätverk värdefull hjälp åt nystartade företag. Målet med verksamheten är kvalitativ rådgivning åt nystartade företag de första tre verksamhetsåren och att främja företagsamheten i regionen. Ett specialdrag med verksamheten

är utnyttjandet av ett nationellt specialistnätverk bestående av över 1 200 representanter för näringslivet i rådgivningen för blivande företagare. Rådgivningen är gratis för blivande företagare.

Nylands arbets- och näringsbyrå

Nylands arbets- och näringsbyrå (TE-byrån) erbjuder flera slags tjänster för företagare. Tjänster erbjuds speciellt åt startande företagare men även åt redan verksamma företag. TE-byrån samarbetar också med regionens andra erbjudare av företagsrådgivningstjänster.

Kontaktuppgifter till Nylands arbets- och näringsbyrå

- Borgå kontor: Mannerheimgatan 20 D, 06100 Borgå
- telefonväxel: 0295 040 000 (mån–fre kl 8.00–16.15)
- epost: kirjaamo.uusimaa@te-toimisto.fi
- öppethållningstider: vardagar kl. 9.00–16.00, telefontjänster kl. 8.00–16.15

Läs mera på: toimistot.te-palvelut.fi/porvoo

3.2 ANDRA TJÄNSTER FÖR FÖRETAGARE

Företagarutbildning

Arbets- och näringsbyrån ordnar olika slags företagarutbildningar för startande företagare och personer som planerar företagsverksamhet.

Det erbjuds bl.a. karriärträning, företagarutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och utbildningar om företagsgrundande.

Läs mera på: toimistot.te-palvelut.fi/palvelut-aloittaville-yrittajille

Startpeng

Avsikten med startpengen är att stöda den nya företagaren i början av verksamheten:

- En person som siktar på att bli företagare på heltid och som har tillräckliga färdigheter för den avsedda företagsverksamheten kan få startpeng.
- Förutsättningarna för affärsverksamheten reds ut och lönsamhetsberäkningarna görs i Uusyrittokeskus.
- Ansökan om startpeng görs med en **blankett** som kan fås på arbets- och näringsbyrån eller skrivas ut från nätet.
- I blanketten utreds företagets verksamhetsplan och finansieringsplan.
- Arbets- och näringsbyrån bestämmer om beviljandet av startpengen.
- Den som ansöker om startpeng får inte starta sin företagsverksamhet före beslutet har fattats.

Tilläggsinformation om ansökandet av startpeng finns på **TE-byråns sidor**.

Sökande av företagskumpan eller fortsättare

Via Nylands arbets- och näringsbyrå är det möjligt att avgiftsfritt söka företagskumpan eller fortsättare för företaget. I den **elektroniska tjänsten** kan man söka en företagskumpan som senare kunde verka som fortsättare, medlem till ett kooperativ eller företagare i en franchising-kedja. Via sidan kan man också söka en företagare till ett företag som baserar sig på en redan befintlig affärsidé. Man kan lämna in en egen annons i tjänsten eller söka efter en passlig kumpan bland de annonser som redan finns i tjänsten.

Företags- och organisationsdatasystemet

Företags- och organisationsdatasystemet (FODS) är Patent- och registerstyrelsens och Skatteförvaltningens gemensamma tjänst. I tjänsten kan man uppdatera förändringar i handelsregistret (t.ex. styrelse, verkställande direktör, revisor). Därtill kan man göra ändringar i registret över mervärdesskattskyldiga, förhandsuppbördsregistret och arbetsgivarregistret via tjänsten. I tjänsten kan man också hålla företagets övriga uppgifter uppdaterade. Tjänsten finns på adressen **www.ytj.fi**.

FöretagsFinland och Mitt FöretagsFinland

FöretagsFinland är en tjänst för företag och personer intresserade av företagande som tillsammans är skapad av flera offentliga organisationer för företagservice. Det är fråga om en avgiftsfri nättjänst som erbjuder information och tjänster om startandet av företagsverksamhet, tillväxt, utveckling och internationalisering. Nättjänsten innehåller också överföringstjänster och blanketter för företagarens behov **www.yrityssuomi.fi**.

Mitt FöretagsFinland är en personlig arbetsplattform där man hittar verktyg för företagsverksamhet och planering samt faktainnehåll och tjänster enligt användarens profil.

3.3 SPECIALIST- OCH E-TJÄNSTER I KOMMUNERNA

Information om särdragen i regionens kommuner och allmänt utvecklande av näringsgrenarna, verksamhetsutrymmen och tomter, och andra för företagaren viktiga saker kan också begäras direkt av branschens specialister i kommunerna.

Nedan har kommunernas allmänna kontaktuppgifter listats enligt ämne:

Askola – **www.askola.fi**

- Anbudsförfrågningar
- Askola Företagare
- Grundtrygghetsavdelningen – förberedelser inför upphandlingar i social- och hälsosektorn, avtal om inköpstjänster, servicesedeln
- Katalog om företagstjänster
- Näringsgrenar och utveckling
- Servicesedelproducenter
- Upphandlingsanvisningar

Borgå – www.porvoo.fi

- Allmän information om upphandlingar
- Anbudsförfrågningar
- Borgå Företagare
- Frågor och svar om anbudsförfrågningar
- Företagsrådgivning
- Företagsregister
- Information om servicesedel till företagare
- Näringsgrenar och utveckling
- Servicesedelproducenter
- Upphandlingsanvisningar

Lapträsk – www.lapinjarvi.fi

- Allmän information för företagare
- Företagsregister
- Företagsrådgivning
- Lapträsk företagare – kontaktuppgifter
- Lapträsk och Lovisas samkommun i social- och hälsojänster
- Servicesedelproducenter

Lovisa – www.loviisa.fi

- Allmänt om Lovisa stads offentliga upphandlingar
- Anbudsförfrågningar
- Företagsrådgivning
- Lovisanejdens företagsregister
- Lovisa Företagare
- Näringsgrenar och utveckling
- Servicesedelproducenter
- Upphandling

Mörskom – www.myrskylä.fi

- Anbudsförfrågningar
- Företagsrådgivning
- Koordinatör för hemvård
- Mörskom Företagare
- Näringsgrenar och utveckling
- Päijänne-Tavastlands samkommun inom social- och hälsovården
- Servicesedel
- Servicecentralen för äldreomsorg

4 REGISTER OCH E-TJÄNSTER

4.1 REGISTER

Valveri-registret

Valveri är ett register över erbjudare av privata social- och hälsovårdstjänster och upprätthålls av regionförvaltningsverken och Valvira. Det finns separata register över:

- privata producenter av socialtjänster
- privata producenter av hälsovårdstjänster
- självständiga yrkesutövare inom hälsovårdsbranschen

Registret upprätthålls för behandling av tillstånds- och anmälningsärenden, övervakning av verksamheten och statistikföring. VALVIRA ansvarar för upprätthållandet av registret och databasens funktion, information som matas in i registret och publiceras samt kontrollerar lagligheten i utdelandet av information.

Stödtjänster som tillhör socialvårdslagens hemvårdstjänster eller motsvarande tjänster eller privat familjedagvård sparas inte i registret.

Tillståndsmyndigheterna får använda och publicera registrets information i den utsträckning som dess uppgifter kräver. Läs mera om den information som sparas i registret, borttagande av uppgifter samt behandlingen av personuppgifter på adressen www.valvira.fi.

Terhikki-registret

Terhikki är huvudregistret för yrkesutbildad personal inom hälsovården och upprätthålls av Valvira.

Registret har grundats för att sköta om övervakningsuppgifterna. I Terhikki finns uppgifter om över 400 000 yrkesutbildade personer inom hälsovården. I registret finns både sekretessbelagd och offentlig information. I registret har man fört in den inom hälsovården yrkesutbildade personens namn och yrkeskvalificering vilka är offentliga uppgifter.

Läs mera på adressen: www.valvira.fi/se/databank/register

Kommunernas register och specialisttjänster

Kommunerna upprätthåller kataloger över

- producenter av privata socialtjänster
- servicesedelproducenter
- företagare med inköpstjänstavgift
- vid behov även andra företagare inom välmåendebranschen som är verksamma i regionen

Se detaljerad information från kommunernas egna internetsidor.

4.2 ELEKTRONISKA TJÄNSTER

JulkiTerhikki-informationstjänsten

Julki-Terhikki är Terhikki-registrets offentliga databas som baserar sig på lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälsovården. Därifrån kan man kontrollera en persons yrkeskvalificering inom hälsovården. Informationen uppdateras en gång i dygnet.

En länk till JulkiTerhikki finns på adressen www.valvira.fi. Informationen kan också kontrolleras per e-post eller telefon. En förfrågan om en s.k. "massutlämning" görs ändå alltid skriftligt då man förfrågar över flera personers uppgifter.

Vid utlämning av uppgifter inskrivna i registret tillämpas lagen om utbildade yrkespersoner inom hälsovården (559/1994), personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om myndighetsverksamhetens offentlighet (621/1999). Vid utlämning av information reds alltid ut fall för fall om all information som förfrågaren ber om kan lämnas ut.

E-tjänsten för erbjudare av privata social- och hälsotjänster

Producenter av privata social- och hälsotjänster samt självständiga yrkesutövare ska årligen ge en verksamhetsberättelse till tillståndsmyndigheterna. För detta ändamål har man i Internet grundat en speciell **tjänst**, dit man loggar in med särskilda användarnamn och där man kan lämna in berättelsen.

Serviceproducenterna (företag, samfund) loggar in i tjänsten med skatteverkets avgiftsfria Katso-kod. Självständiga yrkesutövare loggar in i tjänsten med sina personliga nätbankskoder. Mera detaljerad information om inlämnandet av verksamhetsberättelsen och inloggningen finns bakom flikarna för hälsovård, socialvård och självständiga yrkesutövare.

5 BLANKETTER OCH ANSÖKNINGSANVISNINGAR

5.1 TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Tillstånd och anmälningar – allmänt – AVI

Privat socialvård

Anmälan om byte av ansvarig person för socialservice

Anmälan om privat socialservice

Anmälan om tillhandahållande av privat socialservice

Anmälan om upphörande av privat socialservice

Ansökan om tillstånd att tillhandahålla privat socialservice dygnet runt

Anvisning för ifyllande av blankett för ansökan om tillstånd

Anvisningar om anmälningspliktig verksamhet och anvisning för ifyllande av anmälningsblankett

Bilaga: Uppgifter om verksamhetsenheten

Blanketter för privata socialvård – FöretagsFinland – YritysSuomi.fi

Ansökning om privata socialservice dygnet runt (blanketter kan vara på finska), läsa mer FöretagsFinland – YritysSuomi.fi

Serviceproducenternas skyldigheter

Tillstånd att tillhandahålla privat socialservice dygnet runt – ansökningsanvisning – Valvira

Tillstånd för privat socialvård och anmälningspliktig verksamhet

Verksamhet som kräver tillstånd

Verksamhet som måste anmälas

Privat hälsovård

Ansökan om tillstånd att tillhandahålla privata hälso- och sjukvårdstjänster

Bilaga: Fordon som används för sjuktransport

Bilaga: Hälso- och sjukvårdstjänster och personal

Handlingar som bifogas tillståndsansökan

Bilaga till inspektion: Ambulansutrustning

Inspektionsberättelse för verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården, förhandsinspektion

Plan för egenkontroll inom den privata hälsovården

Serviceproducenter med verksamhet i företagsform

Självständiga yrkesutövare (personer och enskilda firmor)

Startanmälan om tillhandahållande av privata hälso- och sjukvårdstjänster

Tillstånd att tillhandahålla privata hälso- och sjukvårdstjänster

Upphöranmälan gällande privata hälso- och sjukvårdstjänster

Valviras anvisningar för producenter av riksomfattande privata hälso- och sjukvårdstjänster

Tillstånds- och anmälningsavgifter

Avgifter – Regionförvaltningsverken www.avi.fi

Näringar

Om tillstånd- och årsavgifter

SHMs förordning om Valviras avgiftsbelagda prestationer 1318/2013 (pdf)

SHMs förordning om Valviras avgiftsbelagda prestationer (Bilaga 1) (pdf)

Tillståndsavgifter inom den privata hälso- och sjukvården

Årliga tillsynsavgifter som tas ut enligt 55 § i alkohollagen (Bilaga 2) (pdf)

Startpeng

Ansökan om startpeng – tilläggsinformation på arbets- och näringsbyråns sidor och suomi.fi sidorna

5.2 PLAN FÖR EGENKONTROLL

Blankettbottnar och mallar

Plan för egenkontroll inom socialservicen

Plan för egenkontroll i privata hälso- och sjukvård

Plan för egenkontroll inom den privata hälsovården

Anvisningar

Egenkontroll inom socialservice

Föreskrift 1/2014 - Föreskrift om planen för egenkontroll för privat socialservice och offentlig äldreomsorg

Föreskrifter om planen för egenkontroll inom privat socialvård

Föreskrifter om innehållet och upprättandet av planer för egenkontroll för serviceproducenter inom den privata hälso- och sjukvården

Plan för egenkontroll för en serviceproducent av privat hälsovård – bestämmelser

5.3 OFFENTLIGA UPPHANDLINGAR

Ansökningsanvisningarna och länkarna till sidor med anbudsfrågor är kapitel 2.1 i denna guide.

5.4 SERVICESEDEL

Ansökningsanvisningarna och blanketterna finns i kapitel 2.3 i denna guide.

5.5 REGISTER OCH E-TJÄNSTER

Informationen om registren och e-tjänsterna kommer från kapitel 4 i denna guide.

6 LAGSTIFTNING OCH ANDRA FÖRORDNINGAR

Nedan har man samlat centrala lagar och förordningar som leder företag som erbjuder privata social- och hälsovårdstjänster samt självständiga yrkesutövares verksamhet. I PDF-versionen av denna guide kan du bekanta dig med lagtexten genom att klicka på lagarna. Du kan också kopiera lagens namn i den internet-söktjänst du använder och du leds till rätt sida.

Den aktuella lagstiftningen publiceras på adressen www.fnlex.fi.

6.1 LAGAR

Arbetskyddslag

Barnskyddslag

Hälso- och sjukvårdslag

Hälsoskyddslag

Lag om barndagvård

Lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

Lag om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården

Lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet

Lag om företagshälsovård

Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården

Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården

Lag om kollektivavtal

Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn

Lag om offentlig upphandling

Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Lag om patientens ställning och rättigheter

Lag om privat hälso- och sjukvård

Lag om privat socialservice

Lag om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård

Lag om samarbete inom företag

Lag om servicesedlar inom social- och hälsovården

Lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

Lag om tillhandahållande av tjänster

Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Mervärdesskattelag

Personuppgiftslag

Räddningslag

Socialvårdslag

6.2 FÖRORDNINGAR

Förordning om klientavgifter inom social- och hälsovården

Förordning om privat hälso- och sjukvård

Förordning om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om privat socialservice

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens avgiftsbelagda prestationer

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om uppgörande av en plan för kvalitetsledningen och för hur patientsäkerheten tillgodoses

Statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken åren 2014 och 2015

6.3 ANDRA ANVISNINGAR OCH FÖRORDNINGAR

Information om aktuella uppdateringar i lagstiftningen

- Reform av familjelagstiftningen
- Sote-reformen

Anvisningar av social- och hälsovårdministeriet om

- Klientavgifter
- Servicesedlar
- Förmåner, rehabilitering och tandvård för veteraner

Valviras bestämmelser

- Föreskrift 1/2014 – Föreskrift om planen för egenkontroll för privat socialservice och offentlig äldreomsorg
- Föreskrift 2/2012 – Föreskrifter om innehållet och upprättandet av planer för egenkontroll för serviceproducenter inom den privata hälso- och sjukvården
- Föreskrifter om planen för egenkontroll för producenter av privat socialservice: uppgörande, innehåll och uppföljning
- Föreskrift 3/2011 – Undersökningar för utvärdering av prestanda hos produkter för hälso- och sjukvård som är avsedda för in vitro diagnostik och anmälan om dessa

Skatteverkets fördjupande anvisningar

- Hushållsavdrag
- Arbeten som berättigar till hushållsavdrag
- Momsbeskattningen av socialvårdstjänster
- Momsbeskattning av hälso- och sjukvården

FÖRETAGANDET INOM SOTE-BRANSCHEN

Det här kostnadsfria informationspaketet för social- och hälsovårdsbranschens företagare, klienter och företagsrådgivare är utarbetad av Anne Luomala, Focus Main Point Oy: 11/2014

Posintras rådgivningstjänster är avgiftsfria för regionens företagare och blivande företagare. Ta kontakt!

Posintra Oy, Krämaregatan 4 A, 06100 Borgå
tel. 010 836 7700, vardagar kl. 9 – 16
info@posintra.fi

www.posintra.fi

Europeiska unionen
Europeiska socialfonden

Hävkraft
frånEU
2007-2013

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Beställare: Posintra Oy/projektet Ungt företagande till välfärdsbranschen | Finansiär: Projektet har finansierats huvudsakligen av Europeiska Socialfonden ESF | Text: Anne Luomala, Focus Main Point Oy 11/2014 | Bilder: Posintra och Scandinavian PhotoStock | Grafisk planering, ombrytning: FPW Firmaservice Pamela Westerlund | Tryckeri: Porvoon Offsetpaino, 01/2015

 posintra